

Bugünden Düne Türkiye Ekonomisi

– MCU :) · 22 Aralık 2021

Merhaba kıymetli site dostlarım. En nihayetinde Rabbim kısmet etti de tüm zaman müsaitliğime rağmen dün sitemizde bir yazı kaleme alarak balıklama daldım konuya. Bugün de işi gücü kısmi tatile yollayarak mesleğim ve site üyeliğim nedeniyle kendime görev addettiğim bu yazı dizisini sürdürmeye karar verdim :) Sanki herkes yolumu gözlermiş gibi yaptığım bu havalı girizgahı mazur görünüz lütfen.

Dünden bugüne yaklaşımı oldukça zordur, okuyanı da zorlar, çok iddialı ve donanım gerektiren bir başlıktır. Hal böyle olunca bugünden düne gitmek, mevcut durumun içinde zaten yaşıyor olmamızdan dolayı bir tutam daha kolay ve anlaşılabilirliği daha yüksek bir metodolojidir, bence yani.

Kendi ölçülerimde bilimselliği tamamen ilk plana koyarak yazmaya çalışacağım. Ama iktisadi yorumlar nihayetinde illa ki siyasi bir algı yaratır. Bu yazı dizisi anlamında “ iyi ki sol görüşlü “ bir üyeyim diyebilirim :) Eğer siyaseten iktidar çizgisinde olsaydım, yazacağım kimi hususlar tabii ki kendi partimi destekliyorum şeklinde anlaşılabilirdi. Ne şiş yansın ne de kebab gibi de algılanabilir, takdir sizlerindir, ben ne der isem diyeyim :)

Rakamlar mesleki anayasam olmasına ve ezbere döktürebilme avantajıma rağmen bilgi kirliliği yaratmamak için detaylara girmeyeceğim. Biline :))

Muhalefetin sürekli eleştirdiği konularla başlayalım;

Yahu özelleştire özelleştire ülkeyi sattınız, varan bir

Yol köprü vs yapmaktan başka bir işiniz yok, ödeme garantileriyle de Hazinesinin kaynaklarını hiç ettiniz, varan ikiiii,

Sağlık sektörü ve özellikle Şehir Hastaneleri başlığında kaynakları batırdınız, varan üççççç,

Ve meşhur 128 milyar dolar neredeeee, varan dört.

Kanal İstanbul, Türkiye’yi müstemlike durumuna düşürür, varan beşşşş,

Faizleri indire indire ülkenin içine ettiniz, varan altııı,

Kamu bankaları tüm kaynaklarını yandaşlara peşkeş çekiyor, varan yediii

Tüm ihaleler partililere veriliyor, varan sekizzz...

Yukarıdaki başlıkların hepsinin parasal sebepleri ve parasal sonuçları vardır, ekonomik kararların siyasi çıktılarıdır.

Bunca örnek şimdilik yeter, ne batmaz ülkeymişiz yahu :)))

Peşinen söyleyeyim bu eleştirilerin çoğunun bilimsel bir dayanağı yoktur, olmadığı gibi daha fazla yol kat edilmesini de engellemiştir.

İzahat bir; KİT dediğimiz Kamu İktisadi Teşekküllerini hepimiz biliriz, buralar arpalıktı. Çok şükür son 20 yılda büyük kısmı satıldı. Beş kişinin yapacağı işi elli kişi yapar, elli kişinin yapacağı işi beşyüz kişi yapardı. Buna gizli işsizlik denir, yani adamlar beleşten yattıkları yerden maaş alırlardı, hem de her sektörde.

Buralar ciddi büyüklükte kaynak sağlama amacıyla satıldı ve devlet diğer taraftan sırtındaki kamburlardan birisini özele devretti, hele ki yabancı ise bir de döviz girdisi sağlamış oldu.

Satılması uzun tartışmalara sebep olan çok stratejik yerler de var elbet, fakat unutulmasın ki burası muz cumhuriyeti değil. Yasalar var, tüzükler var, mali zorunluluklar, yasaklar var. Türkiye Cumhuriyeti içerisinde bir mülke, tesise sahip olan hiç kimse kafasına göre at oynatamaz. Bizim topraklarımız ve bizim sınırlarımız içerisinde, nokta. Bu konuyu daha fazla yazmak anlamsız, eleştirilerin bilimsel bir dayanağı yoktur.

Elbette hatalar yapıldı, elbette tek tük sıkıntılı devirler oldu, elbette kraldan çok kralcılıkla bazı minimal peşkeş çekme muhabbetleri oldu ama kötüden örnek olmaz. Kahir ekseriyette tüm uygulamalar bilimsel kriterler çerçevesinde ülkemize önemli bir sermaye birikimi sağlamıştır.

İzahat iki; kalkınmanın birinci önceliği ulaşım ve taşımacılık altyapısıdır. Çok şükür Cumhuriyet ilanından sonra asgari müştereklerde bu altyapı sağlanmıştır, ama yeterli değil idi. Bu altyapı olmasa bugünkü mükemmel karayolları ve demiryolları ağına da kavuşamazdık, bu hususun da altı çizilmeli.

Eski yollar da kullanılarak, geliştirilerek, modernize edilerek gelindi bugünlere. Çok yüksek fiyat verilerek ve dövize endeksenerek uzun vadede zarara yol açabilecek devlet garantilerinin altına imza atıldı mı? Evet atıldı. İki binli yıllar kaynak oluşturarak işsizliği azaltıp istihdamı artırmak ve piyasaları canlandırabilmek için tüm dünya açısından büyük güçlüklerle gebe bir konjonktürdü.

Biz ne yaptık?

Ağırlığı yap işlet devret, yap işletme devret, yap işlet devretme gibi modellerle alt yapıyı önemli ölçüde özel sektöre / taahhüt sektörüne devrettik . Devlet cebinden an itibariyle 1 kuruş ödemedi ihaleyi firmalara verdi. Bu firmalar kendi özkaynakları ve/veya kredilerle yapıma başladılar. Yüzlerce hatta binlerce işçi, mühendis istihdam ettiler, çimento satın aldılar, demir aldılar, asfalt hammaddeleri aldılar, aldılar da aldılar... Milyarlarca TL piyasalara ödemeler yaptılar. Alın size piyasa canlılığı, alın size gelir oluşturma enstrümanları.

Devlet zarar etti mi? Evet etti. Sosyal devlet zarar edebilir, hatta etmelidir de. Bunu bir destekleme alımı, bir taban fiyat uygulaması gibi de düşünebiliriz. Devlet ne uğruna zarar etti? Vatandaşının refah düzeyini artırabilmek için.

Şimdi kimse bu uygulamaya “ birkaç müteahhidi zengin etmek için “ demesin, böyle sığ bir bakış olmaz, olmamalıdır. Kaldı ki bu ihaleler olabildiğince çetin pazarlıklarla geçer, rasyonel hareket edilir. Nihai getirisi edilen zarardan inanınız çok daha yüksektir. Kağıt üzerindeki zarar uzun vadede ciddi kârlara dönüşebilir. Hem amaç hasıl olmuştur, ekonomi ayakta tutulmuştur. Sadece bu uygulamalarla değil elbette ama bunun gibi onlarca stratejik iktisadi uygulamalarla.

Eeee efendim ama bu müteahhitler hep devlet bankalarını hortumladılar. Yook öyle hortumlama muhabbeti filan, devlet bankalarının verdikleri bu tür kredilerin büyük çoğunluğu yurt dışı bankalardan sağlanan çok ucuz kredilerdir. Hani bu sendikasyon kredisi gibi duyduklarımızdan.

Hatalar var mıdır? Vardır. Arada ipin ucu kaçmış mıdır? Kaçmıştır. Partizan uygulamalara gidildiği olmuş mudur? Olmuştur. Lakin resmin toplamına bakılınca devlet kendi ekonomisi lehine bir taşla beş on kuş birden vurmuştur. Üstelik bunca yoğun kamuoyu baskısına rağmen.

Şimdilik yeter gali :))

Sami ağabeyim gibi ben bu diziyi günlük devam ettiremem ama iki üç günden fazla ara vermeyeceğim.

Zira hepinizin dört gözle devamını bekleyeceğinden eminim :))))))))

Selam ve saygılarımla tüm dostlara.

izahat üçç ile devam edeceğim.

çağatay